

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Dies Secvnda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

Quomodo in humilitate proficere studueris? an teipsum ex animo despicias? an ab aliis quoquo despici exoptes, & gaudeas, ut Servatori tuo similior fias?

Quomodo temperantiam in cibo & potu observaveris? annon praepropere, laute, nimis, ardentem, Studiosè comedederis, vel biberis? quam mensuram deinceps observare velis.

Quomodo paupertatem Spiritus observaveris? an non inordinato & nimio appetitu divitias appetieris, aut que fieris? an victu & amictu contentus vixeris?

Quomodo castitatis virtutem Sacerdotibus tantopere necessariam exercueris? an nihil contra eam opere, verbo aut cogitatione peccatum? an omnes occasiones ejulatae violandae studiose declinatae?

Quomodo Modestiae studueris? an manus lingua, & oculos ab omni indecentia custodita? an nugae, quae in ore Sacerdotibus sunt blasphemiae, teste S. Bernardo, sollicitè sunt devitatae.

Quam patienter adversos casus & tribulationes occurrentes exceperis?

III. Tertia occupatio erit Spiritualis libri lectio, imprimis quidem duorum capitum ex libello de imit. Christi, c. 1. & l. 2. c. 6. Deinde verò vel Ludovici de Ponte c. 1. & l. 2. c. 6. Deinde verò vel Ludovici Abelij de Sacerdote Christiano vel Jacobi Marchantij in virga Aaron; vel Manualis Praeceptorum Caroli Mufarti; vel Instructionis meae tertiae de conversatione Apostolica; vel quartae de Pastorum Officio.

DIES SECUNDA.

Tessera.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas, Domine, & non speravi in aeternum propter retributionem. Ps. 118.

MEDITATIO I.

DE CORDE RECTO PROCURANDO.

Præludium I. est, imaginari Christum eorum, qui in inversum erat, terramq. superiori parte respiciebat, invertentem, & in recto ac naturali suo statu collocantem.

Prælium 2. est, petere gratiam, ut, quæ cordi tuo re-
ctitudo competat, clarè cognoscere, eamque studiosè pro-
curare possis.

Punctum I.

Considera I. Qualem rectitudinem à te in corde tuo
DEUS requirat, videlicet ut sursum semper apertum sit,
celumque & DEUM per intentionem semper respiciat, nihil
aliud desiderando & quærendo, quàm ut DEI Sanctissimum
beneplacitum semper perfectissimo modo adimpleatur, sic-
que salubre S. Pauli consilium 1. Cor. 10. observetur: *Sive
manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia ad
Dei gloriam facite.* Hoc sanè Sponsus Cant. 8. Sponsæ suæ
suavit, dum dixit: *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut
signaculum super brachium tuum.*

Considera II. An talem rectitudinem in corde tuo hacten-
us habere studueris, id colliges ex sequentibus indicijs. I.
Si non agrè feras, cum opera tua absque tua culpa malè suc-
cedunt, & non laudantur. II. Si, cum sapit, quod agis, æ-
què magnam diligentiam, ac cum desipit, adhibeas. III. Si
cum alij præclara patrant opera, æquè magnam percipias
voluptatem, ac si ipse patrasses. IV. Si ad honorifica offi-
cia æquè, ac humilia paratus sis; parumque cures, an multos
vel paucos Auditores, Discipulos, Filios confessionis habeas.
V. Si in occulto æquè, ac publico opera tua ferventer ac stu-
diosè peragas. Ob quæ indicia, quia apud paucos reperiu-
ntur, rectè S. Hieronymus in epist. ad Lucif. dixit: *Conveniat
quisque cor suum & in omni vita inveniet, quàm ra-
rum sit fidelem animam reperiri, ut nihil ob gloria cupidi-
tatem, nihil ob rumusculos hominum faciat. Neque enim
latim, qui jejunit, Deo jejunit? aut extendens pauperi
manum, Deo sœnerat. Vicina sunt Virtia Virtutibus: diffi-
cile est, Deo Indico esse contentum.*

Considera III. An tu hæc indicia hactenus in te depre-
henderis; & si minùs reperias, saltem deinceps, ut habeas,
cura, dicerèque cum Esthere c. 14. possis: *Tu, scis, Domine,
quod nunquam lata sit ancilla tua, ex quo huc translata
sum, usque in presentem diem, nisi in te, Domine.* Collo-
quium ad SS. Patronos.

Instruã, VIII.

Mm

Pun-

Punctum III.

Considera I. Quàm æquum sit, ut hanc rectitudinem cordis tui totis viribus procures, cum planè ea sit optimam & efficacissimum instrumentum ad triplicem finem tibi præxum obtinendum. Nam I. Quomodo gloriam divinam magis augere & procurare potes, quàm si eandem omnibus tuis cogitationibus, verbis & operibus velut ultimam mentem constituas; & sicut Deus omnia creavit propter semetipsum sic nec tu aliquid fuisse, vel esse velis nisi propter ipsum, sed solam scilicet illius voluntatem, non tuam voluntatem. & II. ad salutem propriam certius & abundantius procurandum optimum est instrumentum, cum hæc intentio finis actionum nostrarum, atque adeò si oculus hic lucis seu bonus fuerit, totum corpus, id est, actio lucis & meritoria sit futura, ut præclare S. Gregorius l. 18. c. 6. indicavit, dum dixit: *Quid per oculum exprimitur, opus suum præveniens cordis intentio, quæ, priusquam actione exerceat, hoc jam, quod appetit, contemplatur, quid appellatione corporis designatur, nisi unaquæque actione sua, quasi intuentem oculum sequatur. Lucerna itaque corporis est oculus, quia per bona intentionis radium merita illustrantur actionis.* Quòd verò minus etiam ad proximi salutem procurandam efficacius instrumentum, ex eo colligitur, quòd, quò magis operari Apostolicus cum Christo velut vite conjungitur, tanto majorem fructum faciat; conjungi autem melius non potest quàm si purissima intentione, quæ est perfectissimus affectus amoris, omnia sua opera faciat; hinc Christus Jo. 8. *Et non reliquit me solum (operari) quia quæ placita sunt ei, facio semper.*

Considera II. Quàm amplius, & multiplex tibi procuratus assignatos fines fructus ex hac rectitudine intentionis sortitur; nam inprimis perfectissimam ad quævis operum officia indifferentiam generabit, cum per omnia æquè Deo placere posse scias, utpote qui non tam attendit, quòtum, quàm ex quanto affectu quis agat. Deinde verè summam in operibus tuis diligentiam adhibendam te

obis, ut quæ scias non homini, sed Deo velut supremo Domino offerri. Denique singularem & constantem lætitiâ animo conciliabit, cum summum operibus tuis singulis præmium, nempe beneplacitum Dei propositum esse scias, ut ad eò verè in te implendum sit illud ps. 31. *latamini in Domino, & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde.*

Confidera III. Quàm efficacia sint hæc motiva, dignaque, ut propter ea omnem conatum in rectitudine hac cordis procuranda adhibeas. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Confidera I. Quæ melia adhibere debeas ad istam rectitudinem procurandam, videlicet sequentia tria I. Ut dignam de hac rectitudine intentionis æstimationem concipias, certòque tibi persuadeas, non posse majus pro tuis operibus præmium aut excogitari, aut appeti, quàm beneplacitum divinum, uti præclare indicavit S. Chrysostomus l. 2. de compunct. cordis, sic loquens: *Si omnino dignus fueris sperare aliquid, quod Deo placuerit, aliam ne require mercedem, præter hoc ipsum, quod placere meruisti. Si enim aliam requiris mercedem, verè ignoras, quantum bonum sit placere Deo: si enim scires, nunquam aliquid aliud extrinsecum mercedis aut muneris expeteres.* II. Ut, quantum fieri potest, tua opera, maximè si præclara sint, & insignes victorias tui ipsius contineant, libenter in occulto facias; sic enim a theatris humanam laudem, & æstimationem non appetere, sed solo Dei beneplacito contentus esse, dicètsque cum Epiphano: *Hac ego non multis, sed tibi; sat magnum enim alteri theatrum sumus.* Quod si verò opus occultari non possit, juxta consilium S. Gregorij ho. 11. in Evang. *sic sit opus in publico, quatenus intentio maneat in occulto, ut & de bono opere proximis præbeamus exemplum, & tamen per æstimationem, quâ soli Deo placere quarimus, semper optemus secretum.* III. Ut non contentus generali matutina intentione, specialem singulis tuis actionibus præfigere studeas, præle illius Ascetæ, de quo P. Drexelius in amussi l. 1. c. 1. meminit, exemplum secutus, qui, cum opus aliquod aggressurus subsisteret cogitanti similis, ab alio postea, cur hoc

M m 2

hoc

hoc ageret, interrogatus, respondit se more eorum, qui la-
gittas ad metam jaculantur, prius opera sua ad Dei bene-
fictum dirigere, eò quòd talia opera ex se nulla & informis
sunt, nisi sincero fine, rectaque intentione vestiantur.

Confidera II. Quàm efficacia simul, & facilia sint hęc
dia, ac multorum ferventissimorum Operatorum experientia
comprobata, præcipuà SS. Thomæ Aquinatis, & Ignacij Lo-
yolæ, quorum ille laudatus à Deo, quòd bene de se scripsit
ideòque, quam mercedem peteret, rogatus, *non aliam*,
se, Domine, respondit; iste verò pro simbolo suo famulari
habuit: *Omnia ad majorem Dei gloriam*; ut adeò memora-
re S. Chrysostomus ho. 21. in Matt. illum in se ipsam con-
temptum Tyrannum esse dixerit, qui potest alio contentus
præmio, quàm Deo.

Confidera III. An hætenus observâris; aut certe
modo deinceps hæc media observare velis, Legatorum
manorum morem aliquo modo securus, qui ad Principum
quempiam missi, in reditu sua munera in Gazophilatio
ponebant, ne munerum causâ ivisse crederentur; sic ergo
tu alia motiva seponere, eumque in finem memorandi
gustini in ps. 58. sententiam in mente habe: *Psallite
non nomini vestro, sed nomini Domini Dei vestri. Vos
lite, ille laudetur: Vos bene servite, ille glorificetur. Vos
nim hujus cantoris, ut idem S. 256. de temp. ait, est
sancti amoris. Amemus, gratis amemus; Dominum
amamus, quo nihil melius invenimus. Ipsum amemus
pter ipsum, & nos in ipso, tamen propter ipsum. Colloquimur
ad Christum illud S. Davidis ps. 113. identidem repetendum
& Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam*

MEDITATIO II.

DE CORDE ARDENTE PROCURANDO

Præludium I. Est, imaginari Christum cor tuum forte
ardenti applicantem, & idem pariter ardens efficientem.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut, in quo ardor
consistat, ritè cognoscere, & per convenientia media
citè procurare possis.

Punctum I.

Confidera I. Quid sit cor *ardens*, quod Deus à te petit, ut tempore cor vehementi desiderio & studio divinam gloriam, & proximi salutem procurandi accensum.

Confidera II. Ex quibus indicijs colligi possit talis ardor; nempe effectibus, quos in aqua fervente deprehendimus; ut enim hæc I. majus longè, quàm prius habebat, spatium occupat, ita ardor quoque cordis amore accensi majora tempore & perfectiora opera pro Dei gloria & proximi salute procurare cupit, uti præclare S. Gregorius advertit dicens: *Amor operatur magna, si est; aut si operari renuit, amor non*

est. II. Sicut aqua fervens magno cum impetu & vehementia ebullit; ita cor ardens etiam magna cum alacritate & celeritate opera ad Dei gloriam & animarum salutem speculata arripit, & operatur; *nescit enim tarda molimina, spiritus Sancti gratia*, teste S. Ambrosio. III. Sicut aqua fervens se effundit, & calore suo omnia adjacentia calefacit, & fervere pariter facit; ita cor ardens non contentum est, quòd ipsum sit accensum, sed alios quoque simili ardore accendere cupit, uti rectè S. Gregorius ostendit dicens: *In quantum vos profecisse pensatis, etiam vobiscum alios tractate; in Via Domini socios habere desiderate; si ad Deum traditis, curate, ne ad eum soli veniatis.* IV. Sicut aqua fervens contra naturam sursum ascendit, & sic violentiam facit, ita cor ardens assiduo sibi violentiam facit, sive nequendo concupita, sive sustinendo contraria; hinc SS. Ignatius & Franciscus Xaverius ferventissimi Operarij pro familiarum axioma habebant: *Vince te ipsum.*

Confidera III. An tu similes effectus hætenus in te experias; aut certè deinceps procurare velis. Colloquium ad Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Præclaros & multiplices fructus, quos cor tam modo ardens producit, quorum primus & summè optatus est, quòd à Deo specialiter diligatur, & favores quoque particulares accipere mereatur; uti pulchrè S. Bernardus in Cant. indicavit dicens: *Qua amat ar-*

M m 3

dentius

dentius, currit velocius, & citius pervenit, perveniens non dico repulsionem, sed nec cunctationem patitur; sine mora aperitur ei tanquam domestica, tanquam carissima, tanquam specialiter dilecta, & singulariter grata. Secundus est, quod ad proximi salutem procurandam specialiter conducatur; tum quia, ut Cæsarius ho. 3. ad Monach. bene adertit, ubi viderit Deus devotionem animi, ardentorem multiplicabit affectum, & quantum nos apposuerimus ad fructum tantum ille apponet ad adiutorium; tum quia amor nobilitat, atque teste Thoma Kemp. I. 3. c. 5. valet ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans desinit, & jacet. Tertius est, quod, ut S. Ignatius in epist. de perfect. ait, rarum aliquod & eximium facinus antecellat locentis vulgaribus & minutis, atque adeo premium eius majus mereatur à Deo, qui magis pensat, ex quanto quis agit, quam opus, quod facit. Quartus est, quod ad omnia dura & difficilia levius portanda plurimum proficit, uti testatur Thomas Kemp. I. 1. c. 25. advertit dicens: *Si dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & senties levem laborem propter Dei gratiam & virtutis amorem.*

Considera II. Quam pretiosi sint hi fructus, dignosque propter quos cum sponsa Cant. 7. dicas: *Ascendam in palmam (id est, mihi ipsi vim inferam) & apprehendam fructus illius.*

Considera III. Quomodo deinceps hos fructus procure, atque adeo, ut S. Ignatius l. c. hortatur, in sinu cordis vividum quandam, sanctumque fervorem ad quovis pro Dei gloria & animarum salute exantlandos labores concipere velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibere debeas ad simile cur ardens procurandum, sequentia videlicet. I. Ut fructus à priori puncto explicatos bene apprehendere & estimare debeas; per illos enim velut totidem ligna non modice accenditur hic ignis fervoris. II. *Ut vitæ brevitate læpius nullo volvas, simulque certò tibi persuadeas, quod perfectionis & gratiæ non compararis in vita, id te nunquam aliter comparaturum, ut sapienter Siracides monuit, c. 9. dicens*

quodcumque facere potest manus tua, instanter operare; *quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt tibi ad inferos, quò tu properas.* Unde hoc medium suavitè prius Athor I. 1. c. 25. dum dixit: *Si frequentius de morte tua, quam longitudine Vita cogitares, non dubium, quin ferventius te emendares.* III. Ut sæcularium divitias & honores quærentium fervorem animo objicias, dicâsque: *Potuerunt isti, & ista, & tu non poteris?* Hoc medium suavitè Ignatius in cit. epist. sic loquens: *Nolite pati, ut hujus sæculi homines plùs laborum & molestiarum suscipiant, in conquirendis studiosè voluptatibus ac rebus caducis, quàm nos in caelestibus ac divinis comparandis: pudeat, illos majora opera eniti ad aucupandam gratiam Principis, quàm vos labores ad amicitiam cum aeterno Rege comparandam.*

Confidera II. Quàm efficacia sint hæc media, utpote à sapientibus Magistris præscripta, & sapius non sine magno profectû adhibita.

Confidera III. An & quomodo tu ea hæcenus adhibueris, aut adhibere deinceps velis, observans consilium Siracensis c. 33. monentis: *In omnibus operibus tuis præcellens esto; nec des maculam in gloria tua.* Sicque experiaris, quod Jeremias de sec. 20. testatur: *Et factus est (Zelus) in corde meo, sicut ignis exarsuans, claususque in ossibus meis, & defici ferre non sustinens, sed & dicas cum Davide ps. 118. Tabescere me fecit Zelus meus.* Colloquium ad Christum rogando, ut nunc tandem implere dignetur, quod Luc. 12. dixit: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?* Certè in hoc colloquio, si usquam alibi experire, quod Discipuli in Emaus Luc. 24. sunt facti: *Nonne cor nostrum ardens erat, quando loquebatur nobis in Via?*

OCCUPATIONES

Reliquæ Diei.

I. Prima occupatio erit examinare te circa ea, quæ proximum tuum concernunt. Itque examina te ipsum

Quomodo te erga Superiores tuos hæcenus habueris? an in eisdem Dei magis, quàm hominis Personam considerâris?

an filiali amore eosdem amplexus sis? an debitam reverentiam ijs exhibueris? an perfectam illis obedientiam præstaveris, non tantum integrè ac celeriter eorum mandato consequendo, sed iudicium etiam & voluntatem propriam, eorum iudicio & voluntati subjiciendo? an eosdem contra alios murmurantes defenderis, sicque Filios Noë Sem & Japhet imitatus nuditatem Patrum tuorum texeris, verèque ab eis benedictionem obtinere merueris.

Quomodo te erga Parochianos tuos gesseris? an omni generali amore sis complexus? an Sacramenta legitimo modo administraris, & verbum divinum fructuose prædicaveris? an pro ijsdem, ut oportuit, frequenter & ardentè oraveris? an ægros suo tempore diligenter vistoraveris, & idoneisve alloquijs recrearis? an Juventutis sedulam curam gesseris, & in doctrina Christiana suo tempore diligenter instruxeris? an etiam defunctis debitam charitatem & auxilium precibus & operibus ferventibus exhibueris?

Quomodo erga Domesticos tuos te gesseris? an saltem ipsorum cordi, ut decebat, habueris, atque ad peccatorum fugam, virtutumque exercitium verbis & exemplis exerceris? an laborem & imperia discretè imposueris? an vitiorum mansuetè & efficaciter correxeris? an debitum vestitum & salarium fideliter porrexeris?

Quomodo erga alios tuæ curæ non subiectos charitatem tuam exercueris? an quod tibi fieri non velles, etiam illis non feceris, atque adeò nec cogitatione (puta suspicionibus, iudicijs temerarijs, contemptibus) nec verbo (puta murmuracionibus, detractationibus, mordacibus dictis aut agnominationibus) nec opere (puta debitum honorem, necessarium auxilium, petitum obsequium denegando; aut famam, opes, corpus lædendo) eosdem læseris? an quod tibi fieri velles, illis liberaliter præstiteris, atque adeò precibus, elemosynis, obsequijs charitatem tuam demonstraris?

Quomodo te erga Inimicos tuos habueris? an ijsdem offensas ex Christiana charitate remiseras? an juxta exemplum Christi pro illis ferventer oraveris? an varia charitatis officia exhibendo studueris carbones congerere super capita eorum?

Quibus motivis in charitate proximo exhibenda suscipias?

an sincerè propter Deum, an verò propter causam aliquam
aut dotem naturalem eundem dilexeris?

Quibus rationibus Zelum alienæ salutis in te excitare stu-
deris, aut excitare deinceps velis?

Quæ media ad Proximi salutem procurandam hæcenus
adhibueris, aut adhibere deinceps velis?

Quæ impedimenta tibi in cura animarum obstiterint, quò-
minus optatum fructum referres, & quomodo remove-
re velis?

II. Secunda occupatio erit Lectio spiritualis ordinarij
libri Ascetici, & ex libello de imitatione Christi l. 1. c. 15, &
l. 2. c. 4.

DIES TERTIA.

Tessera;

Quid mihi est in cælo, & à te quid *Solui super terram?*
defecit cor meum, & caro mea, Deus cordis mei, & pars
mea Deus in ætenuum ps. 72.

MEDITATIO I.

DE CORDE CARNEO PROCURANDO.

Prælium I. Est, imaginari Christum cor tuum durum
etipientem, & aliud molle substituentem, prout per Ezechie-
lem c. 36. promisit dicens: *Auferam cor lapideum de carne*
vestra, & dabo vobis cor carneum.

Prælium II. Est, petere gratiam, ut, quale cor carneum
à te requirat Deus, ritè cognoscere, & ubi cognoveris, stu-
diosè procurare possis.

Punctum I.

Considera I. Quòd triplici in sensu Deus à te cor car-
neum requirat I. Ut idem signifieet carneum ac molle &
tractabile, uti Deus ipse loc. cit. insinuavit, dum dixit: *Da-*
bo vobis cor carneum, & spiritum meum ponam in medio ve-
stri, & faciam, ut ambuletis in preceptis meis, & iudicia
mea custodistis & operemini. Unde per hunc sensum cor
carneum idem significat, ac perfectam obedientiam ac sub-
jectionem, quam Deo & Superioribus tuis exhibere debes.

M m 5

COR-